

Organizacija zdravstvene službe

RESOLUCIJA O NAČRTOVANJU DRUŽINE IN DRUŽBENIH PRIZADEVANJIH ZA NJEN NASTANEK IN VARNOST (Uradni list SRS, št. 18/74)

Ker ta skupščinska resolucija močno zadeva probleme zdravstvenega varstva ter dela zdravstvenih delovnih organizacij in zdravstvenih delavcev, zato iz nje ponatiskujemo pomembna mesta.

Iz ustavno opredeljenega človekovega družbeno-ekonomskega položaja izhaja njegova ustavna pravica, da svobodno odloča o rojstvu otrok, o njihovem številu in o časovnem presledku med rojstvi. To pravico uresničujejo občani v odgovornih medsebojnih odnosih in s tem, da si zagotavljajo potrebne družbene pogoje in dejavnosti.

Resolucija zavezuje organizacije združenega dela, krajevne skupnosti, samoupravne interesne skupnosti in družbeno-politične skupnosti, kakor tudi družbeno-politične organizacije in društva, da s svojim delovanjem načrtno ustvarjajo ugodne razmere za rojstvo in razvoj otrok.

To uresničujejo z ustreznim stanovanjsko, zdravstveno in vzgojno-izobraževalno politiko, s potrebnim poudarkom na družbenih oblikah varstva in vzgoje otrok ter varstva matere, s politiko zaposlovanja in s stalnim izboljševanjem delovnih pogojev, kakor tudi s prostorskim in družbeno-ekonomskim načrtovanjem.

I.

Načrtovanje družine in družbenih prizadevanj za njen nastanek in varnost mora postati sestavni del programov samoupravnih interesnih skupnosti, vzgojno-izobraževalnih, zdravstvenih, socialnih, znanstveno-raziskovalnih dejavnosti, upravnih organov in družbeno-političnih organizacij ter društev.

1. Vzgoja in izobraževanje otrok in mladine morata obsegati tudi vzgojo za humane in odgovorne odnose med spoloma, za medsebojno spoštovanje osebnosti, tovarištva in ljubezni, ki se gradi na medsebojni naklonjenosti samostojnih in neodvisnih delovnih ljudi. Sestavni del vzgoje za takšne odnose med spoloma je tudi vzgoja k odgovornosti pri spočetju in rojstvu otroka.

Ustanavljati je treba predzakonske, zakonske in vzgojne posvetovalnice ter posvetovalnice za starše, bodisi kot samostojne organizacije ali v okviru zdravstvenih, izobraževalnih, založniških in drugih organizacij ter jim omogočiti razvoj.

2. Na zdravstvenem področju je treba dosledno uresničevati že uzakonjene pravice do svetovanja in varstva in do neposredne strokovne pomoči v zvezi z materinstvom in kontracepcijo. Zato morajo biti sredstva za preprečitev in prekinitev neželene nosečnosti dostopna pod pogoji, ki ženski ne ogrožajo zdravja.

V delu zdravstvenih zavodov na področju načrtovanja družine je treba tako kakor doslej razvijati tudi preventivo in zdravljenje sterilnosti.

Medicinska fakulteta je dolžna zagotoviti pouk o biološki reprodukciji in kontracepciji v programih rednega šolanja in v podiplomskem izpopolnjevanju za vse zdravnike, ne glede na specializacijo; posebej pa za zdravnike splošne prakse.

Vse druge šole za zdravstvene delavce naj vključijo v svoje programe načrtovanja družine s poudarkom na kontracepciji in prevenciji splava; posebej morajo biti za to obliko obveznega zdravstvenega varstva usposobljene patronažne sestre.

3. Na področju socialnega varstva naj se skupnosti socialnega skrbstva, centri za socialno delo, občinske službe socialnega varstva ter socialni delavci v gospodarskih, zdravstvenih, vzgojno-izobraževalnih in drugih organizacijah pri svojem delu močneje vključujejo v druž-

bene akcije za rojstvo zaželenega otroka. Njihova naloga je pomagati osebam, družinam in skupinam, ki zaradi zdravstvene ali socialne prizadetosti ne morejo zagotoviti primernih pogojev za rojstvo in razvoj otroka ter programe te pomoči predlagati v obravnavo delavskim svetom, krajevnim skupnostim in občinskim skupščinam. Naloge skupnosti socialnega skrbstva centrov za socialno delo in socialnih delavcev so tudi v tem, da povezujejo svoje delo z vzgojnimi in zdravstvenimi dejavnostmi, ki omogočajo odgovorno roditeljestvo.

4. Posebno pozornost je treba posvetiti osnovnim ter interdisciplinarnim raziskavam in njihovi koordinaciji na vseh področjih, ki obravnavajo družino, omogočajo načrtovanje družine in uspešnejšo akcijo družbenih dejavnikov za njen nastanek in varnost.

Na medicinskem področju so pomembne zlasti raziskave o subfertiliteti, nekateri vidiki medicine dela ter mentalne higijene. Prav tako so pomembne raziskave s področja demografije, sociologije, pedagogike, psihologije in drugih družbenih ved.

S. P.

POSVET ZVEZNEGA SVETA ZA NAČRTOVANJE DRUŽINE NA BLEDU OD 20. DO 22. 11. 1974

Zvezni svet, katerega predsednica je tov. Vida Tomšič, je organiziral posvetovanje »Smetnje u ostvarivanju ustavnog načela o pravu čoveka da slobodno odlučuje o rađanju dece — u oblasti zdravstva, socialne zaštite i zakonodavstva«.

Zdravniki, sociologi, pravniki, socialni delavci, psihologi in demografi so pripravili okrog 70 referatov, ki so bili razmnoženi kot gradivo, da bi olajšali namen posvetovanja: pregledati, kaj je potrebno storiti, da se v celoti zagotovijo pravice iz 191. člena Ustave SFRJ.

V imenu Zavoda SRS za zdravstveno varstvo in Združenja za preventivno medicino SFRJ je posvetovanje pozdravila dr. Stanka Kranjc-Simoneti, ki je sodelovala tudi v pripravah za posvetovanje. Predlagala je tudi, naj sprejmejo zaključke s preventivnega kongresa v Budvi (1973), ki so bili rezultat dvodnevnega simpozija o načrtovanju družine v okviru zdravstvene službe. Verjetno je, da bodo ti zaključki v celoti sprejeti.

Zdravstveno varstvo 1. 13 (1974)

št. 11/12, str. 484

ZAKON O ZDRAVSTVENEM VARSTVU

(Uradni list SRS, št. 38/74)

Ta zakon je brez dvoma eden najpomembnejših republiških doslej izdanih zakonov s področja zdravstvenega varstva. Zakon je sistemski ne samo zaradi tega, ker se z njim neposredno uresničujejo načela ustave SR Slovenije, temveč zato, ker je v njem urejena enotnost sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja; z drugimi besedami, nimamo več dvotirnega sistema zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja ter dveh različnih zakonov, ki bi urejala vprašanje zdravstvenega varstva.

Spričo pomembnosti novega zakona morajo zdravstveni delavci kot izvajalci zdravstvenega varstva seveda dobro poznati njegovo vsebino.

Zdravstvenim delavcem z visoko in višjo izobrazbo in tistim, ki delajo kot delegati v delavskih svetih zdravstvenih organizacij ali v organih zdravstvenih skupnosti, pa še posebej priporočamo, da se dobro seznanijo s kazenskimi določbami in s 185. členom novega zakona, ki našteva pooblastila republiškega upravnega organa za zdravstvo (komiteja za zdravstvo in socialno varstvo), in pa s 186. členom, ki je obdržal začasno v uporabi 22 doslej veljavnih predpisov.

S. P.